

BARBARA BARAŃSKA-MALINOWSKA*Politechnika Częstochowska, Biblioteka Główna*

Pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej – trudne zadanie dla bibliotekarza

Zasady zarządzania i wdrażania funduszy w Polsce. Źródła informacji o funduszach UE oraz wiedza na temat sposobów ich pozyskiwania. Powołanie zespołu roboczego bibliotekarzy i fachowców reprezentujących różne dziedziny wiedzy – sposobem na rzetelne przygotowanie wniosku, zgodnego z wymogami stawianymi przez UE. Problematyka przygotowania, wypełniania i składania wniosków. Czasochłonność prac. Finansowy udział środków własnych podstawowym warunkiem starań o dofinansowanie z UE.

I. Wstęp

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej jest faktem o wymiarze historycznym. Polska otrzymuje szansę na rozwój nauki i edukacji, wzrost poziomu innowacyjności i konkurencyjności naszej gospodarki, wdrożenia nowych technologii, korzystnych zmian gospodarczych i społecznych. Bibliotekarze również zastanawiają się jakie podjąć decyzje i jakie przedsięwziąć kroki, aby sprostać zadaniom w nadchodzących czasach. Wpływ Unii Europejskiej na biblioteki polskie będzie pośredni i nie należy wiązać z tym jakiś rewolucyjnych zmian.

Celem referatu jest próba przedstawienia możliwości i sposobu pozyskania środków finansowych przez polskie biblioteki w ramach działania Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej na podstawie doświadczeń własnych.

Jednym z priorytetów głoszonych przez UE jest budowanie i rozwój społeczeństwa informacyjnego - opartego na wiedzy poprzez zapewnienie warunków do rozwoju zasobów ludzkich w drodze kształcenia, szkolenia i pracy. Cel ten może być realizowany przez biblioteki, które mogą wykorzystać fundusze strukturalne UE. To od nas samych i naszego zaangażowania w dokładne analizy dokumentów unijnych będzie zależało to na ile potrafimy skorzystać z oferowanych bibliotekom możliwości ich pozyskania.

Teżą poniższego referatu jest stwierdzenie, że pozyskanie tych środków dla polskich bibliotek jest dużą szansą przełamania trudności finansowych i wykorzystania ich do dalszego rozwoju. Stojące przed bibliotekarzami zadanie jest trudne, wymaga wzmoczonego wysiłku jednak warto a nawet koniecznie trzeba je podjąć.

II. Cele interwencji strukturalnej Unii Europejskiej

Fundusze strukturalne UE mają na celu wzmocnienie spójności ekonomicznej i społecznej poprzez promowanie harmonijnego i zrównoważonego rozwoju działalności

gospodarczej, wysokiego poziomu zatrudnienia, równego traktowania kobiet i mężczyzn, osób niepełnosprawnych oraz wysokiego poziomu ochrony i poprawy stanu środowiska.

Fundusze strukturalne w Polsce wdrażane są w ramach Narodowego Planu Rozwoju (NPR) na lata 2004-2006. Określa on cele, priorytetowe działania oraz ramy instytucjonalne i finansowe działań strukturalnych państwa. Instytucją zarządzającą Podstawami Wsparcia Wspólnoty jest Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej. Plan koncentruje się na czterech zasadniczych priorytetach, którym odpowiadają odpowiednie programy operacyjne.¹

Poniższa tabela przedstawia programy operacyjne, fundusze strukturalne w ramach których współfinansowane będą zgłaszane projekty oraz instytucje krajowe odpowiedzialne za ich wdrażanie.

Tabela 1.

Program operacyjny	Fundusz strukturalny	Instytucja zarządzająca
SPO Rozwój zasobów ludzkich	Europejski Fundusz Społeczny (EFS)	Ministerstwo Gospodarki, Pracy Społecznej
SPO Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich	Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOiGR)	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
SPO Rybołówstwo i przetwórstwo ryb	Finansowy Instrument Wspierania Rybołówstwa (FIBR)	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) to jeden z programów operacyjnych, który służy do realizacji Narodowego Planu Rozwoju na lata 2004-2006. Program ten rozwija cele NPR, określając priorytety, działania i wysokość środków przeznaczonych na realizację polityki regionalnej państwa, które będą uruchamiane z udziałem funduszy strukturalnych w pierwszym okresie członkostwa Polski w UE.²

ZPORR został przygotowany przez Ministerstwo Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej (MGPIPS) we współpracy z samorządami wszystkich województw. Planowane cele, priorytety i działania obejmują cały kraj, jednak wielkość środków finansowych przeznaczona na realizację jest przestrzennie zróżnicowana. Wysokość ich jest uzależniona od sytuacji i struktury społeczno-gospodarczej województw a także realizowanej strategii rozwoju. Na etapie wdrażania ZPORR zarządzany jest przez MGPIPS aby zapewnić

¹ Sobczyk M., Podstawy funduszy strukturalnych, Biuletyn ZPORR, 2004, 1, <http://www.zporr.gov.pl>

² Zintegrowany program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006. **Ogólny podręcznik wdrażania.** Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa, luty 2004, <http://www.mgpips.gov.pl>

koordynację i jednolite stosowanie ustalonych reguł. Realizację zadań powierzono poszczególnym Urzędom Marszałkowskim (identyfikacja projektów) oraz Urzędowi Wojewódzkim (audyt, monitorowanie, weryfikacja, potwierdzenie płatności).³

Wśród przedstawionych powyżej programów biblioteki mogą a nawet powinny skorzystać z możliwości jakie proponuje ZPORR w ramach priorytetu:

Priorytet 1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów.

Działanie 1.3. Regionalna infrastruktura społeczna Poddziałanie.– Regionalna infrastruktura edukacyjna.

Głównym celem działania jest podniesienie poziomu życia poprzez poprawę jakości infrastruktury społecznej, w tym infrastruktury edukacyjnej. Celem szczegółowym działania jest wzmocnienie roli szkół wyższych i przygotowanie ich do odgrywania kluczowej roli w procesie tworzenia konkurencyjnej gospodarki regionalnej.

Rodzaje wsparcia udzielanego w ramach działania:

- budowa, rozbudowa i modernizacja szkół wyższych prowadzących działalność dydaktyczną, naukową, badawczo-rozwojową (dotyczy to np. pomieszczeń dydaktycznych, bibliotek, laboratoriów, wyposażenia oraz innych obiektów służących prowadzeniu działalności naukowej i badawczej, obiektów sportowych, campusów)

Działanie 1.5. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego.

Cel główny to rozwój regionalnej i lokalnej infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, a także wyrównanie dysproporcji w zakresie dostępu i wykorzystania Internetu oraz innych technik informatycznych pomiędzy regionami w Polsce i Unii Europejskiej oraz w układzie wewnątrzregionalnym pomiędzy dużymi ośrodkami, a obszarami wiejskimi i małymi miastami.

Rodzaje wsparcia udzielanego w ramach działania:

Zapewnienia dostępu do Internetu w miejscach publicznych, np. w bibliotekach, domach i centrach kultury, urzędach pracy (z wyłączeniem szkół i bibliotek pedagogicznych), tzw. publiczne punkty dostępu do internetu.⁴

W ramach tych działań biblioteki jako instytucje non-profit, mogą otrzymać dofinansowanie do wysokości 75% wartości danej inwestycji przy zapewnieniu wkładu własnego w wysokości 25% do 30%.

Na potwierdzenie faktu, jak kreatywni są niektórzy bibliotekarze, którzy już przygotowują projekty w ramach ZPORR chcąc uzyskać dofinansowanie, niech świadczą wyniki rozesłanej do bibliotek wyższych uczelni krótkiej ankiety. Na ankietę odpowiedziało niestety tylko 15 bibliotek na 40 wysłanych co sprawia, że wyniki ankiety nie są reprezentatywne.

³ Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego. **Uzupełnienie Programu**. Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa, kwiecień 2004, <http://www.silesia-region.pl>

⁴ Polska. Zintegrowany program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006. **Podstawy Wsparcia Wspólnoty na lata 2004-2006**, Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa, styczeń 2004, <http://www.mgips.gov.pl/fundusze.php?dzial=971>

Szczegółowe wyniki ankiety przedstawiono w tabeli 2.

Spośród nadesłanych odpowiedzi 6 bibliotek nigdy nie korzystało z funduszy a 7 jest w trakcie składania wniosków ramach ZPORR lub już je złożyło, 1 biblioteka brała udział w projekcie TEMPUS-Phare, 1 zamierzała wziąć udział w programie „Kultura 2000” jednak nie udało jej się pozyskać partnerów do współpracy i musiała zrezygnować.

W przygotowywanych projektach najczęściej występowało o współfinansowanie takich działań: budowa biblioteki (3), digitalizacja zbiorów (3), modernizacja budynku (2), wyposażenie (2), zakup sprzętu komputerowego (1).

Instytucjami współfinansującymi biblioteczne projekty były: MENiS (6), Urząd Miasta (2), Konsorcjum bibliotek (1).

Najpopularniejszym sposobem przygotowywania ankiety i studium wykonalności był: zespół bibliotekarzy i innych specjalistów uczelni (5), pracownicy biblioteki (3), wyspecjalizowana firma (2).

Prawie wszystkie biblioteki zgodnie potwierdziły, że najtrudniejszym etapem przygotowywania dokumentów było studium wykonalności (5) oraz ankieta projektu (3).

Tabela 2. Wyniki badań ankietowych na temat wykorzystywania funduszy UE w bibliotekach

Pytania do ankiety	Odpowiedzi	Liczba bibliotek
W ramach jakiego programu biblioteki występowały o fundusze z UE?	ZPORR	7
	Europejski Fundusz Społeczny	0
	TEMPUS-Phare	1
	Kultura 2000	1
Na jakie cele biblioteki zamierzają przeznaczyć te fundusze?	Budowa nowej biblioteki	3
	Modernizacja budynku	2
	Digitalizacja zbiorów	3
	Wyposażenie	2
	Zakup sprzętu komputerowego	1
Kto współfinansuje zamierzaną inwestycję? (oprócz środków własnych)	MENiS	6
	Konsorcjum bibliotek	1
	Urząd Miasta	2
Kto przygotowywał ankietę do projektu i studium wykonalności?	Pracownicy biblioteki	3
	Zespół bibliotekarzy i innych specjalistów uczelni	5
	Wyspecjalizowana firma z zewnątrz	2
Który etap przygotowania dokumentów do złożenia całego projektu o dofinansowanie był najtrudniejszy?	Ankieta projektu	3
	Studium Wykonalności	5
	Analiza finansowa	1

III. Zasady postępowania przy ubieganiu się o środki z UE

1 krok. Pozyskuj informacje, rzetelnie analizuj programy UE i szukaj w nich możliwości otrzymania funduszy dla bibliotek.

Podstawowym warunkiem rozpoczęcia jakiegokolwiek działania jest wiedza na dany temat. Jeśli będziemy chcieli otrzymać pomoc finansową ze środków unijnych, to tylko na podstawie mocno i bardzo precyzyjnie sformułowanych zasadach. Uzyskanie środków będzie oparte na ostrych kryteriach jakie projekt musi spełnić (standardy planowania, płynności finansowej, innowacyjności, celowości działań, oczekiwanych rezultatach i oddziaływaniu). Przygotowanie wniosku o dofinansowanie wymaga wcześniejszego zebrania potrzebnych informacji, które muszą się w nim znaleźć. Specjalistyczną wiedzę jak poprawnie wypełnić wielostronicowy wniosek można zdobyć poprzez szczegółową lekturę dokumentów i opracowań związanych z realizowanym zadaniem. Beneficjenci powinni unikać sytuacji mało czytelnych, aby planowane przedsięwzięcie nie znajdowało się na „granicy” programu. Przy selekcji wniosków będą wybierane te, które bezdyskusyjnie wpisują się będą w program i jego uzupełnienie. W Polsce dużą trudność sprawia fakt, że nie mamy doświadczeń w tym zakresie, brakuje wzorców, dokumenty są często aktualizowane, brak szczegółowych terminów składania wniosków.

Institucje odpowiedzialne za szeroko rozumianą informację dotyczącą programów, starają się sprostać społecznym oczekiwaniom. Dowodem jest funkcjonująca od stycznia 2004 roku oficjalna strona internetowa Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, pod adresem <http://www.zporr.gov.pl>. Można na niej znaleźć podstawowe informacje o programie, formach i wysokościach wsparcia w ramach poszczególnych działań i inne ważne dokumenty. Można także zadawać pytania oraz wpisać swój adres e-mail aby otrzymywać na bieżąco potrzebne informacje.

Jednak szczegółowe informacje, z którymi należy się zapoznać, można znaleźć na stronach internetowych niżej wymienionych instytucji:

- Urząd Marszałkowski danego województwa (np. Śląsk) <http://www.silesia-region.pl>
- Ministerstwo Gospodarki i Polityki Społecznej <http://www.mgips.gov.pl>
- Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu <http://www.menis.gov.pl>
- Urząd Komitetu Integracji Europejskiej <http://www.ukie.gov.pl>
- Centrum Integracji Europejskiej <http://www.cie.gov.pl>

Dodatkowo pomocnym źródłem są organizowane przez różne instytucje szkolenia, seminaria i kursy, które przygotowują do zaabsorbowania funduszy. Szczególnie przydatne są te z udziałem fachowców z zagranicy, którzy posiadają bogate doświadczenia i dzielą się zdobytą wiedzą. Osobiście brałam udział w spotkaniu z włoskimi ekspertami od funduszy strukturalnych i jest to moim zdaniem prawdziwa wymiana doświadczeń.

2 krok. Zmień mentalność myślenia – myśl w kategoriach strategicznych

Wchodzenie do Unii Europejskiej wymusza na nas wszystkich poważne zmiany w wielu dziedzinach: nie tylko w podejściu do gospodarki, ustawodawstwa, ale także w sposobach myślenia, działania, analizowania i planowania naszych najbliższych poczyniń. Zarządzanie biblioteką, tak jak każdą organizacją wymaga szerokiego spojrzenia, obejmującego nowoczesną wiedzę z różnych zakresów: zarządzania, finansów, marketingu, planowania strategicznego. Ważna jest umiejętność prognozowania przyszłości jaka czeka biblioteki, aby sprostać zmianom w formie i sposobie udostępniania i przekazywania informacji użytkownikom. Jeszcze nie tak dawno ważnym było wskazać użytkownikowi źródło dostępu do tekstu dziś liczy się już pełny tekst. Wydajność, nowa jakość, wysokie wskaźniki efektywności i skuteczności działania to sprawy zasadnicze na dziś i jutro w polskich bibliotekach.⁵

3. krok. Ustal, co zamierzasz zrobić i co chcesz poprzez to osiągnąć?

Określenie celów wymaga dokładnej analizy potrzeb. Diagnoza obecnego stanu biblioteki oraz jej otoczenia pozwoli wyznaczyć strategiczne kierunki działania na przyszłość. Należy zapytać użytkowników, czego oczekują od biblioteki i jakie zmiany według nich są konieczne, aby podwyższyć standard oferowanych usług. Wskazane jest wykonanie jednej z analiz zarządzania strategicznego np. analizy SWOT. Zaletą analizy jest zróżnicowanie czynników na które organizacja ma wpływ i na których powinna się koncentrować. Ważne są również czynniki niezależne od organizacji, które należy brać pod uwagę przy projektowaniu strategii organizacji lub planowaniu inwestycji. Wykonanie takiej analizy może dostarczyć informacji, co takiego powinno zostać zrobione z korzyścią dla organizacji.

Jeśli już dokładnie ustaliliśmy nasz cel działania, to konsekwentnie musimy wykazać konkretne korzyści związane z jego realizacją. Już na etapie planowania warto je przeanalizować według logiki interwencji UE: produkt – rezultat - oddziaływanie, wymaganej przy uzasadnianiu celowości inwestycji. Każde nowe zamierzenie oddaje użytkownikom pewne nowe produkty, czyli bezpośrednie materialne efekty realizacji danego przedsięwzięcia, mierzone konkretnymi wielkościami (np. otwarty magazyn książek, ilość nowych stanowisk multimedialnych). Ich wykorzystanie powoduje osiągnięcie rezultatów w postaci np. ilości udostępnionych woluminów książek w otwartym magazynie, bezpłatnym dostępie do internetu, likwidacji barier architektonicznych i możliwości korzystania z usług przez osoby niepełnosprawne. Jest to bezpośredni wpływ zrealizowanego produktu na otoczenie społeczno-ekonomiczne uzyskane po jego zakończeniu. Wskaźniki te wpływają na użytkowników końcowych poprawą jakości świadczonych usług lub wzrostem liczby osób korzystających z biblioteki. Zwykle w perspektywie kilku lat w postaci przyswojonej wiedzy, która jest zasobem niematerialnym i niemierzalnym i sprawia trudności w doborze odpowiedniego wskaźnika.

⁵ Przybylska B. – Pozyskiwanie środków finansowych Unii Europejskiej W: Bibliotekarstwo w krajach Unii Europejskiej. Materiały z Konferencji Poznań-Sieraków, 2-4.10.2004 ; Poznań 2002 s.42-44

Bardzo ważne jest również to aby podejmowane działania były zgodne z dziedziną interwencji funduszy strukturalnych, a cele spójne ze strategią rozwoju danego regionu, miasta i uczelni.

4 krok. Powołaj zespół zadaniowy, którego celem jest przygotowanie wniosku o dofinansowanie

Opracowanie wniosku można powierzyć wyspecjalizowanej firmie lub stworzyć własny zespół zadaniowy. Pierwsze rozwiązanie jest pozornie łatwiejsze i wygodniejsze dla beneficjenta, ale bardziej kosztowne. Mankamentem zaś jest fakt, że firma zewnętrzna nie zna specyfiki danej instytucji i jej potrzeb. Istnieje więc ryzyko rozbieżności oczekiwań, czego konsekwencją może być opracowanie niedoskonałego projektu, odrzucenie wniosku w konkursie, trudności w zwrocie poniesionych nakładów w trakcie realizacji projektu. Aby tego uniknąć, firma musi ściśle współpracować z pracownikami biblioteki, a więc angażować ich do konsultacji, czy wręcz wykonania części zadań. Drugą opcją jest powołanie własnego zespołu, złożonego z pracowników biblioteki i uczelni, posiadających wymagane kompetencje i doświadczenia w tym zakresie. Specyfiką tego rozwiązania jest szczególne zaangażowanie i silna motywacja zespołu do rzetelnego przygotowania wniosku, ponieważ taki zespół traktuje to zadanie z oczywistych powodów jak „własne”. Ważną i być może decydującą o ostatecznym powodzeniu projektu sprawą jest udział w zespole chociaż jednej osoby z doświadczeniem w pozyskiwaniu środków z UE. W naszym przypadku jest to zespół złożony ze specjalistów mających takie doświadczenia: ekonomistów, specjalistów od rachunkowości, zarządzania strategicznego oraz kompetentnych bibliotekarzy. Każda osoba z zespołu otrzymała do wykonania zadanie odpowiednie do posiadanych przez siebie umiejętności i predyspozycji. Bardzo ważne jest pełne poparcie i zaangażowanie władz uczelni w przygotowywany projekt.

5. Krok. Rzetelnie przystąp do opracowania studium wykonalności

Studium wykonalności ma za zadanie wskazać, dlaczego proponowana inwestycja jest korzystna z punktu widzenia dziedzin interwencji funduszy strukturalnych, priorytetów, działań, planowanych korzyści, ostatecznych celów, rezultatów i wieloletniego oddziaływania na kogo i w jaki sposób. Nie wszystko można wyczytać w oficjalnych instrukcjach, wnioskach, ankietach i podręcznikach. Wiedza na ten temat jest obszerna, rozproszona i wciąż aktualizowana. Dokładność i rzetelność w przygotowaniu studium wykonalności zwiększa szansę wygrania projektu w konkursie oraz zmniejsza prawdopodobieństwo nieotrzymania zwrotu poniesionych kosztów w trakcie jego realizacji. Abyśmy mogli zaistnieć ze swoim pomysłem, musimy mieć zapewnienie ze strony instytucji macierzystej co do wielkości wkładu własnego. Musi się on wahać w granicach 25-30 % ogólnej wartości projektu. Preferowane będą duże projekty o znaczących kwotach, najlepiej aby posiadały montaż finansowy z kilku źródeł (miasto, gmina, MENiS, sponsorzy prywatni lub inne) i miały charakter regionalny i ponadlokalny, powinny być również potwierdzone w lokalnych, strategiach lub programach operacyjnych. To pozyskiwanie wszystkich i wszystkiego co musi zawierać kompletne studium może skutecznie zniechęcić do dalszej pracy.

Lista zagadnień i problemów bardziej lub mniej szczegółowych (np. potwierdzenie własności gruntów pod inwestycję, decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu, pozwolenie na budowę, ekspertyzy, dokumentacja techniczna, kosztorysy) koniecznych do kompletnego opracowania wniosku jest znacznie dłuższa. Zebranie wszystkich załączników jest niezbędnie konieczne, gdyż jest uzupełnieniem danych opisywanych we wniosku i potwierdzeniem ich wiarygodności i możliwości weryfikacji. Skompletowany wniosek składa się w Urzędzie Marszałkowskim do konkursu projektów. Przechodzi gęste sito oceniających: weryfikacja jednostki ds. wyboru projektów w UM, panel ekspertów, regionalny komitet sterujący, wojewoda. Jeżeli wynik będzie pozytywny, to czeka nas ciężka praca przy jego realizacji.

IV. Zakończenie

Zachodzące zmiany, które również nie omijają bibliotek niosą ze sobą niepokój, co jest zresztą rzeczą naturalną. Przyczyna tego niepokoju tkwi w niewiedzy i strachu przed czymś zupełnie nowym. I chociaż dopiero uczymy się jak można skorzystać z pomocy oferowanej przez Unię Europejską, dobrze się dzieje, że to zagadnienie staje się coraz częściej przedmiotem rozważań polskich bibliotekarzy. Ważniejsze lub co najmniej równie ważne jest to, byśmy wyrabiali w sobie nawyk stałego szukania tych środków i informowali się wzajemnie o nowych możliwościach. Tylko wspólnie wypracowane metody pozyskiwania ich oraz wspólna wymiana doświadczeń, mogą stać się sposobem na właściwe wykorzystanie nadarzającej się szansy dla bibliotek. Warto podjąć się tego zadania ze względu na ostateczne korzyści. Wyzwanie jest trudne i trzeba mieć świadomość, że ten kto się go podejmie, musi być przygotowany na ciężką, wymagającą dużego zaangażowania pracę, w trakcie której należy przyswoić szereg nowych zagadnień związanych z różnymi dziedzinami wiedzy. Ale jeśli nie podejmiemy tego trudu, stracimy szansę na poprawę funkcjonowania bibliotek. Stosownym rozwiązaniem byłoby powołanie Ogólnopolskiego Zespołu Bibliotekarzy z doświadczeniami w pozyskiwaniu funduszy z UE, którzy dzieliliby się zdobytą wiedzą z bibliotekami chcącymi z tych możliwości skorzystać. Bardzo ważne jest też aby do tych poczynań dodać entuzjazm, odrobinę zaufania we własne siły i możliwości osób z nami współpracujących. Projekt będzie na tyle dobrze przygotowany, na ile dobry stworzymy zespół osób ściśle ze sobą współpracujących. Pozytywna atmosfera, właściwa komunikacja między nimi, to dobry znak do osiągnięcia zamierzonego celu. W takich warunkach najbardziej skomplikowane problemy podczas realizacji projektu, można rozwiązać życzliwym i konstruktywnym nastawieniem do wspólnej sprawy.

Rules for management and initiating funds in Poland. Sources of information about UE's funds and the knowledge about how to get them. Appointing the working team of librarians and specialists from the university representing different fields of knowledge the way of reliable preparing the form consistent with UE standards. Problem of preparing, filling and depositing the forms. Time-consuming of work. Financial share of own funds basic condition of efforts to obtain UE's funds.